

Gospod Andrej se smeši trudno, srečno. Vzel je kozarec kuhanega vina med prste in se dvignil. Vošči prijatelju Joži, napije Katrici — Brizejidi:

»Zadnjikrat! Ob letu bom božičeval doma.«

»Pri kateri Kalipsi, če smemo vedeti?« se smeje porogljivo — sardonično — gospod Jože.

»Pri Navzikaji ob jaslicah,« odvrne vdano in verno gospod Andrej...

*

Jaslice... slovenske duše in sanje sveta parabola! Pa je tudi ta zgodba o gospodu Andreju poučna prilika. Le kaj naj pomeni? Le komu? Le kdo je nepoboljšljivi samec Jože, »gospodar peščenemu Pylu«, le kdo je otroški Homerovič — gospod profesor Andrej?

*

Gospod profesor Andrej... Da je samo profesor in le človek kar nič? Eheu! Dušo obrecite obrekovalcu in, da ga nobena Navzikaja nikoli nič več ne pogleda, za belimi jetri naj zbolí!

Iz sonetov O, sestra smrt!

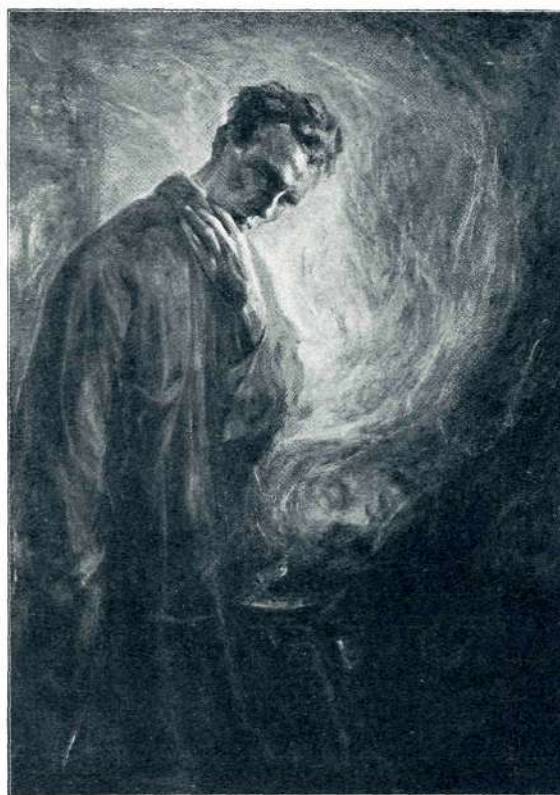
Slavko Savinšek

In Ti, ki z mano hodiš težko pot
življenja, ki Te bije bolj ko mene
ljubezni hrepenenje, ker nobene
tolažbe ne dobiš, prezir povsod,

Za srečo najinih trepetaš usod;
o, Ti, ki sladke so Ti tajne žene
vse v jedki zlobi živih zagrenjene,
in v boli že ne veš, ne kam, ne kod:

Zaupaj z mano v dobro sestro Smrt!
Vrtiček tihi nama bo odprla,
ki svetu, zlobi, bôli je zaprt,

Čez naju mir sladak bo razprostrla,
da v njem ko čudež vsem očem zastri
v Ljubezen večnoživo bova umrla!

Stane Cuderman, Lastni portret

Črnomelj

Matija Malešič

Ko v Rim, toliko cest, potov in stez me pelje v Črnomelj. Pa vse drugačne ko drugod po svetu so ceste in pota in steze, ki vodijo po Beli krajini v Črnomelj. Ob vsaki tej cesti straši, ob vsakem potu in kolovozu straši, še na vsaki stezici straši. Straši! In kako straši!

Tam ob krupski cesti leži vražji kamen. Treščil ga je tja hudič, ko je petelin tretjič zapel. Krupski mlinar se je bil pogodil z vragom za dušo, če mu zgradi porušen jez v eni sami noči: od mraka do trenutka, ko bo petelin tretjič zapel. Hudič ob prvem mraku urno na delo. Vse je žvižgalo in piškalo in puhalo po zraku in daleč naokoli je smrdelo po žveplu, ko je znašal od vseh strani kamne. Mlinar v skrbeh: jez raste, raste, napravil ga bo hudič, prej ko sploh zapoje petelin. Duša je le duša! In mlinar k petelinu! Natoči mu vode v kljun. Namrdne in otrese se petelin, ni mu ponoči do

pijače. Pa zaprhuta s perotnicami in ves jezen glasno zakikirika. Hudič kar z viška vrže ogromen kamen, pa ne zadene na pravo mesto v jezu. Mlinar ves trd v strahu. Samo en tak ogromen kamen še v sredino jezu, pa je duša hudičeva. »Čisto dogotovljen jez, kakor treba, ali pa ne velja pogodba,« dopoveduje in zadržuje hudiča. Hočeš, nočeš, mora vrag iz zraka k jezu, da vloži kamen na pravo mesto. Petelin zakikirika, preden vtakne glavo pod perotnico. Hudič zdivja. Ko grom hrumi po zraku, ko zdrevi po zadnji kamen. Mlinar pa k petelinu. Ves se trese v grozi, moli k Bogu, vlije polno čašo vode petelinu v kljun. In petelin se razjarjen izmuzne gospodarju, skoči nazaj na sedalo, zaprhuta s perotnicami, zakikirika. Stresla se je zemlja ko ob potresu. Vrag je spotoma iz zraka jezno treščil zadnji kamen v gozd. Samo hipec še, pa bi bila mlinarjeva duša njegova. Ni pozabil vrag prevare in svoje jeze. Vsako noč ga prižene ob polnoči k temu kamnu. Poskusi, grešna popotna duša krščanska, iti med tri četrti na polnoč in polnočjo po krupski cesti mimo vražjega kamna! Saj ti je — samemu — v gozdni tišini še ob belem dnevu tesno pri srcu, ko vidiš na kamnu sledove krempljev in verig...

Ob isti cesti, ne daleč od vražjega kamna, je Ornica. Pred leti in leti je peljal mimo Ornice Črnomaljec voz drv. Bel dan je bil, solnce na nebu, okoli poldne. Nikjer žive duše. Pa je vzrasel ko iz zemlje njegov mejaš iz Rožanca, s katerim sta se tožarila radi meje v stelnjkih. Bil je deloven dan, mejaš pa v nedeljski obleki, nekam potrt in zamišljen. Ko da bi rad nekaj povedal. »Sprevidi, da nima prav s svojo tožbo,« je mislil Črnomaljec in ni hotel reči prve besede. Pogledal je po svojih volih in brez potrebe udaril po priročnem. Tih ko mutast je mejaš, še korakov njegovih ni čuti. Pogleda nanj Črnomaljec — mejaša nikjer. Pogleda Črnomaljec okoli voza, pogleda po cesti, ustavi vola, pogleda po stelnjkih, stopi h gostim smrekicam, zakliče v njih tišino — mejaša nikjer, nikjer. Ko da se je pogreznil v zemljo. »Čudno, prečudno,« si je mislil Črnomaljec. Pa je po poti do doma pozabil na to čudno srečanje. Debelo pa je pogledal v nedeljo, ko so prišli ljudje iz Rožanca k maši v Črnomelj in povedali, da je mejaš

med tednom umrl. Tisti dan in skoraj ob isti uri, ko ga je videl Črnomaljec pri Ornici. Stari in pošteni ljudje pripovedujejo, da se ni tisti Črnomaljec nikdar v življenju zlagal. Da pa ni šel od tistega časa nikdar več rad v svoj stelnjik pri Ornici, sam da ne bi šel za ves svet ne.

Ob krupski cesti je Veliki Kal. Izgubil je sosedov Janezek na paši v Hribih živino. Taval je po solnčnem zahodu po gozdovih, preiskal v mraku vse stelnjike, obletel v noči njive ob njih, živine nikjer. V gozdovih tema in groza, v stelnjkih tema in strah, na njivah noč in tesnoba, doma pa šiba. Strah je prignal Janezka na cesto. Domov brez živine — ne, ne; v gozdovih in stelnjkih in po njivah strah... Janezek se je tresel, da so mu šklepetali zobje. Tedaj... Tam v Velikem Kalu je med bičevjem nekaj zamolklo čofnilo po vodi. In nekaj črnega se je dvignilo nad bičevje... Janezek je v smrtnem strahu kriknil in zatisnil oči. Kako je prišel domov, Bog ve, sam ne ve. Bled in prepadel je bil tako in tresel se je tako, da je še oče v vsej svoji jezi pozabil poseči po šibi. Na pašo živine Janezek ni nikdar več gnal po krupski cesti mimo Velikega Kala, še pri belem dnevu in z drugimi pastirji ne.

Ob metliški cesti tik ob Vranovičih so Šoline. Iz tiste skrivnostne, globoke drage, iz tistega prepada pod pečino, v katerem se včasih čuje zamolklo šumenje vode, se pride ob temnih nočeh bel konj past na vranoviške njive. Takih konj ni na svetu, ko je tisti. Rdeča sopara mu puhti iz nozdrvi, iskre ko izpred kovaškega mehu se mu krešejo izpod kopit. Pa bel je, ves bel, skoraj srebrn, tako bel, da zažare, kadar se prikaže, v najtemnejši noči njive in gozdovi vsenaokoli ko ob solnčnem vzhodu. Tisti beli konj — pa kaj bi pravil! Pripovedujejo o mlademu fantu, ki ima čisto sive lase. V eni noči so mu osiveli. V enem trenutku, tam pri Šolinah. Ko je zagledal belega konja. Sosed mi je pravil o mutcu, ki ni bil od rojstva mutast. Glas in sluh je izgubil v eni noči, tam pri Šolinah. Videl je belega konja.

Gnal je Črnomaljec vole na semenj v Metliko. Zgodaj zjutraj je bilo, še poltema. Na tisti samotni njivi pred stelnjiki vidi ženo, ki mesi kruh. »Še meni hlebček,« ji zakliče. Ni prodal, jezen je bil in je klel domov grede. Trda mu je ša za denar, še deci ni

nesel ničesar s semnja. Na ženo, ki je mesila kruh in na naročeni hlebček je pozabil. Pa je stopila pri tisti njivi k njemu in mu ga dala. Bil je hlebec bel in dober, dober, da ni sejmar še nikdar jedel boljšega. »Da ni čarovnica in me hoče s kruhom začarati,« se je hipoma domislil v svoji jezi. In je izpljunil grižljaj, prej ko je mrvico pogoltnil in vrgel hlebec v cestni jarek. Tisti hip je vrglo vola ob tla, sejmarju se je zameglilo pred očmi, treščilo ga je ob cesto, polmrtvega so ga prinesli sejmarji domov. Meso volov je bilo vse črno, nihče ga ni hotel jesti, še kož ni hotel nihče kupiti. Sejmar je zavrzel dobri kruh dobre vile. Vile ne poznajo šale. Iz dobre vile postane hipoma hudobna. Gorje tistemu, ki se ji zameri. Nikdar ni nihče več videl ob tisti samotni njivi med steljniki ob metliški cesti dobre vile. Pripovedujejo, da se čuje včasih s tiste njive strganje. Ko strganje po nečki, v kateri so mesili kruh. Ali tisto strganje je ob temnih nočeh tako, da pretrese človeka vse v mozeg. Pravijo, da je strganje podobno žrnanju mlinskega kamna, ki melje človeške kosti. Ne poznajo šale vile, ne pozabijo človeka, ki jih je razžalil in ne kraja, kjer jih je raztogotil.

Pri roki, kjer se sestaneta krupska in metliška cesta, so šli pred davnim, davnim časom v ris ljudje, ki so hoteli s hudičevim denarjem dobro živeti na svetu. Kaj bo po smrti, temu so se smejali. Pripovedujejo, da se živ iz risa ni vrnil nobeden. Tam so postavili križ. Odkrije se popotnik pred križem, ponoči se še vse ponižneje in bolj plaho odkrije ko podnevi. Križ varuje tam, ali... Nihče ne gre ponoči rad sam iz Krupe in Metlike v Črnomelj.

Pa če se hoče izogniti križišča pri roki in krene po Srednjem potu, o, tam... Tam na njivi ob tem potu se je zamudil Vojinčan s košnjo. Tako se mu je mudilo, da je kosil i ko je zvonilo Zdravo Marijo in ni pomolil i za duše v vicah. Na polnoč je šlo, ko je hitel po Srednjem potu domov. Hitel je in hitel, pa ni nikamor prišel. Nekaj se mu je zapletalo med noge in se pritiskalo od vseh strani obenj, ko da je med gnečo na semnju ali v cerkvi. Skoraj z mesta ni mogel, videl pa ni nikogar in si vsega tega tudi ni mogel razložiti. Razjezilo ga je, zaklel je, snel koso z rame in zamahnil z njo po zraku.

Miha Maleš, Lastni portret

Milo je tedaj nekaj zaječalo, kosa je odrezala nekaj, kar je bilo ko človeški vrat. Vojinčana je pretreslo, res je sedaj lahko šel po potu, ali domov se je privlekel bled ko zid. Žena ni spravila iz njega nobene besedice. Ko je šel drugi dan obračat pokošeno deteljo, je opazil na mestu, kjer je zamahnil s koso, mlako krvi. Krvav sled je vodil naravnost na pokopališče v Vojni vasi in po pokopališču do svežega groba. Mož je od tistega časa hujšal z dneva v dan. Ko je ves prepadel povedal sosed, kako je videl ob Zdravi Mariji hiteti s pokopališča proti Srednjemu potu moža brez glave, je Vojinčana vrglo na postelj. Pa si nihče, še zdravniki niso mogli razložiti njegove bolezni.

Vojna vas! Na tisti poti mimo pokopališča človeka še podnevi strese. Tam spe dragi, tam spe tisti, ki si jih poznal, spe tisti, ki si jim bil dober, spe tisti, ki si jim na dolgu. Pripovedujejo, kako ječi včasih ponoči med križi in kamenitimi nagrobniki. Nekateri čujejo včasih ponoči zvoniti zvonove v zvoniku, ko da zvonijo za pogreb. O, kako

turobno zvone vojinski zvonovi, ko neso mrliča iz Črnomlja v Vojno vas! Ponoči pa ne zvoní živ človek, ne čuje zvonjenja ni Opet, cerkovnik, ki ima hišo tik ob pokopališču. Nekaterim je dano, da vidijo cerkev Matere božje na pokopališču ob polnoči razsvetljeno, kakor ni razsvetljena ni na žegnanje, na Veliko mašo. O, koliko jih je, ki ne bi šli ponoči po vojinski poti za nič na svetu ne.

Na bližnjici iz Čudnega sela do Črnomlja se dogajajo čuda. Hipoma zasveti pred človekom luč. Ko da si sveti pozen popotnik s svetiljko. Pospešiš korak, da ga doideš in si skrajšata z besedo pot po temnem gozdu. Ne dohitiš luči, da dirjaš za njo. Ti v dir, luč pred tabo v dir. Ni za las ne zmanjšaš razdalje do nje. Pa postojiš ves zasopel, postoji luč. Pa zakričiš, ni odgovora, le luč sveti, sveti mirno v isti razdalji. Človeka, ki bi si svetil, ni nikjer, luč sama stoji, hodi, dirja, pred tabo. Ko te oblije mrzel znoj in se plahoma ozreš, da bi se vrnil, te pretrese groza. V isti razdalji ko pred teboj, sveti enaka luč za teboj. Človeka, ki bi si svetil, ni. Včasih zagore v krogu vsenaokoli enake luči, v istih razdaljah vse polno luči. In te spremljajo, ko hodiš, tečejo v krogu in v enakih razdaljah s teboj, postojе s teboj. Skozi ves gozd te spremljajo, včasih še na polje, vse do hiš in do trenutka, ko začuješ odrešilno človeško besedo. Tisti hip stoprav izginejo. Tisti pa, ki ga srečaš, ne ve o lučih ničesar.

Po gribeljski cesti mora človek mimo hrasta, na katerega se je obesil kvartopirec, ki je vse svoje premoženje zaigral. Čuj, kaj šušti med vejami? Glej, ali ne binglja tam z veje nekaj temnega, podobno človeku?

Na adlešički cesti so pred leti hajduki ubili moža in ženo, ki sta se vračala z vesele svatbe. Kaj se giblje med grmičevjem ob cesti? Ali ni nekdo v znamenje zaskoviknil? Kaj vstaja na cesti? Ali nemaščevana kri umorjenih, ki sta umrla nepripravljena?

Po loških košenicah včasih nenadoma, včasih tudi ob belem dnevu zalajajo psi, zatrobijo lovski rogovi, zapokajo puške. Beg divjačine, zasledovanje psov, krik gonjačev, pohod lovcev, ves lovski direndaj se ti hitro bliža, gre mimo tebe, se izgublja v gozdne globeli. Stojiš ko pribit k tlom, čuješ šum

tik ob sebi, pa ne vidiš, pa ne vidiš ničesar, prav ničesar. Kaj ni minilo že sto in več let, ko je hodil bahač ob nedeljah rajši na lov ko k maši? Pa še danes nima miru...

Tam na viniški cesti zaklopotajo včasih konjska kopita. V prelepi kočiji dva črno oblečena gospoda. Črna, črna vranca divjata po cesti ko blisk, iz nozdrvi jima šviga ognjena sopara, izpod kopit lete iskre ko žerjavica. Popotnik, ki se je napil poguma, je nekoč zaklical črnima gospodoma, naj ga vzameta s seboj, ker imajo isto pot. Ko bi mignil, je kočija obstala. Iskra vranca sta se v hipu spremenila v dva gospoda. Eden je bil tisti graščak, o katerem pripovedujejo, kako je za časa tlake zatiral svoje podložne. Drugi je bil tisti skopuh, ki je gnal kmete z gruntov in bogatel z oderuškimi obrestmi. Črna gospoda v kočiji pa — popotnik se je zgrozil, ko ju je pogledal: kosmata obraza, odurna, ko noč črna, sršasta pogleda, klobuka sta komaj, komaj zakrivala rožičke na čelu, vajet niso držale roke, temveč kremplji, repov niti obleka ni mogla čisto zakriti. Toliko moči je še imel popotnik, da je poklical Boga na pomoč in se pokrižal. Pa se je v hipu odprla zemlja in pogreznila se je kočija z vprego in kočijažema.

Oj, po cestah in potih in stezah od zapada, tam stoprav, tam... To so ceste in pota in steze iz vinskih goríc! Na obeh mostovih dobličke ceste, pa na mostu ceste iz Stražnega vrha, pa na vsakem ovinku, ki se približa vodi, pa na brveh, o, koliko vinjenih bratcev se je na teh mestih že pobliskoma iztreznilo. Prebledeli so, klecnile so jim noge v kolenih, naježili so se jim lasje, mravljinici so jim zagomazeli po hrbtih: zašumelo je v vodi, orjaški mož je dvignil debelo glavo, ogenj mu je švigal iz temnih oči... Včasih pa nenadoma huškne iz vode štirinogata, rogata žival, kozlu podobna, pa ni kozel... In se zakadi naravnost proti tebi... Ni dolgo tega, ko so našli ob svibniškem mostu zmrzlega vinogradnika. Njegove čutare so bile prazne. Iz obraza in oči mu je odsevala še po smrti taka groza, da so se ljudje križali. Sam Bog ve, kaj je zagledal, da se je sesedel, onemel in zmrazil?

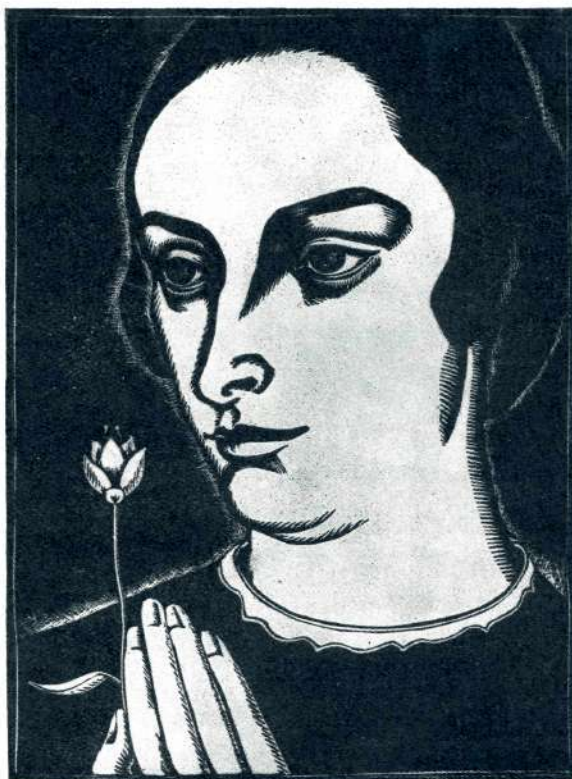
V lokvi tam ob rodinskem potu večkrat milo začivka. Pa štrbunkne nekaj v vodo, ko da je hotelo lopniti po tistem, kar je začivkalo. Stojiš ob lokvi, ledeni ti kri po žilah. Kaj je v kalni vodi začivkalo? Kdo je

štrbunknil v njo? Oj, domov, domov! Boga zahvali, da te neso noge! Pa ti že v hribu za lokvo zastane korak. Čuj, v gozdu tu na levi! Tam pri cerkvi svetega Sebastijana. Tu je bilo nekdanj črnomaljsko pokopališče, ne v Vojni vasi. Kaj se je vzbudilo v vrhovih hrastov, ki rastejo na pozabljenih grobovih? Kaj šelesti med brezami? Čuj, ali ne joče tik ob cerkvi duša, ki trpi tolika leta v vicah? Ali se ni zasvetila lučka v samotni cerkvi? Morda je to znak pozabljenim dušam, ki še niso našle miru, naj vstanejo iz grobov... Ne zastaja samo korak, srce zastaja...

Kapelice, križi so ob cesti iz Ručetne gore. Vedo tisti, ki gredo ponoči sami iz zidanic, kaj se je že vse dogodilo pri vsaki kapelici, pri vsakem križu. Vedo, kaj so videli sosede, ki so pogledali v Globočnjak, v tisto drago čudne oblike. In vedo, kje si je pred leti pijanec in zapravljivec, ki je nad vsem obupal, prerezal žile na roki. Otroci vedo, da nima njegova duša miru in se vrača vsako noč na kraj samomora. Vedo vse to vinogradniki, pa pozabijo na čutare v bisagah, odkrijejo glave in vzamejo molke v desne roke. Nima nobena, nobena tajinstvena moč oblasti do tebe, kadar moliš...

Koliko, o koliko je teh tajinstvenih, strašnih in pošastnih, skrivnostnih in nerazumljivih sil ob cestah in potih in stezah, ki vodijo v Črnomelj. Pa če pobegneš na najneznatnejšo, komaj vidno stezico, ne utečeš jim. Kaj šelesti med vejami tiste krivenčaste breze? Saj ni vetra! Pa kaj je jeknilo v tisti temni smreki, kaj je zašuštelo v tem orjaškem hrastu, kaj skriva tista samotna jesenska hruška? Pa kaj je zašumelo tam v gozdnih globinah in se bliža? Pa kaj vstaja tam izza mej po njivah? Pa katera žival ti je hušknila čez pot? Kaj pa, kaj pa če se skriva v tej živali nekaj drugega, nekdo drugi? Kaj? Kdo? Bog ve... Ko pa je toliko čudovitih, skrivnostnih in nerazumljivih stvari na svetu... In ko segajo te skrivnosti vse na oni svet in iz onega sveta sem — — — Na onem svetu pa — — —? Vračajo se duše — morda se mučijo okoli človeka prav sedaj duše iz vic — čutiš jih, pove, pove nobena ničesar... Slutiš most na oni svet; kakšen je, ne veš... In trepetiš...

Ceste, pota, steze, ki peljete v Črnomelj! Kaj, da mislim vselej, kadar grem domov, pa tudi vselej, kadar romajo od daleč moje

Miha Maleš, Portret

misli domov, kaj da mislim vselej na tisto, kar sem čul, ko sem vse to sveto verjel? In da mi je domov grede tako živo pred očmi, kje vse straši in kako straši? Tako živo, da bi se zdrznil, obstal in... in bi mi ledenela kri po žilah...

Tam v Črnomlju, po tistih tesnih ulicah, med slamnatimi strehami in zidanimi hišami, po vrtovih in dvoriščih, po tnaléh in plotovih se raduje moja mladost. Vsa čista je, vsa bela je, živa je in razposajena je, pa brez greha je.

Tam moli vsak dan moja mati zame, ki sem po svetu. Moli, da bi bil dober in čist, kakor sem bil tedaj, ko me je pokropila z blagoslovljeno vodo, me pokrižala in spremlila k sprejemnemu izpitu v gimnazijo. Moli, da bi nikdar nikomur ničesar zlega ne napravil, da bi bil dober z vsemi ljudmi in vsi ljudje z mano. Moli, da bi mislil vsak dan na življenje na onem svetu. Kdor misli nanj in se pripravlja nanj, se ga ne boji, tako pravi moja mati, pri kateri je dobro biti.

Kadar grem domov, pa kadar romajo misli domov — vsak dan romajo — premišljam.

kako in kaj bom odgovoril materi na njena vprašanja... Ali je čudno, če zastaja korak? In če vršijo po glavi misli vsakojake?

Steze in pota in ceste do moje bele mladosti, nemiren sem in tesno mi je pri srcu, kadar se vračam v Črnomelj.

Ceste in pota in steze, ki peljete v Črnomelj, rad vas imam vkljub tesnobi in nemiru. Saj me vodite tja, kjer moli zame moja mati.

Mornarjev sin

Silvin Sardenko

Sin moj! Vidim, ti si varal mene, mater, vso družino; storil si nam bolečino, v žalosti si nas postaral.

Oče, oče! Morska pota niso vidna, niso varna; pravijo, da noč viharna včasih morju je dobrot.

Sin moj! Če te z Bogom spravim, Pomočnici Svetogorski, naši jasni Zvezdi Morski znamenje na breg postavim.

Oče! Dokler ne poleže boj se v srcu in se rana ne zaceli, ni pristana. Sodba hujše rane reže.

Bog ne čaka, da se vrneš. Sam se vrne, kdor se vrne. Med valove zemlje črne naju z materjo zagrneš.

Pusti jo, naj poje sova! Kdo bi dramil silo zvonca, če je prav, da čaka konca? Saj mornar gre zadnji s krova.

V svetih čital sem spominkih: Treba vere je velike; svoje Bog celo svetnike večkrat vodi po ovinkih.

Icarus

Bogomir Magajna

1.

Poročnik Jernejec je ponovno prečital pismo.

... Umrli Ti je žena Majda na porodu in dete – sinček je bil – je umrlo z njo. Da si jo imel rad, vem; da si fant, vem še bolj. Če ti je le prehudo, vrzi se nekaj časa v kotorske gostilne in dobro Ti bo. Ko je umirala, nam je sporočila, naj Te pozdravimo. Bilo ji je hudo, da nisi radi tekme, ki jo imaš te dni, prišel domov. K pogrebu ne hodi! Predaleč si in ne dohitiš več. Pa bodi zdrav!...

Cigaretni dim se je vlačil kot težka megla po gostilni. Ob mizah so igrali častniki na kvarte. Ostropotezni, bledikasti, izživelci obrazi so se sklanjali skoraj do kozarcev. V očeh jim je ležal dolgčas in petrolejka sama je brlela medlo kot prazne sanje. Onstran oken se je iz mraka svetlikal zaliv, voda nevesela in temna kot črna sluz.

Jernejec je sedel na samem v kotu. Od druge strani je opazoval bogati podporočnik Horvat njega in gostilničarko, mlado Maro, ki je neprestano gledala na poročnika v kotu. Horvat je zažvižgal poltiho. »Prokleti, zopet računa, zopet bo zmagal jutri in še naprej bo blaznelo to dekle za njim. Sicer ga ni videti nikdar z njo, toda ta človek je molčeč kot smrt. Vrag vedi...« Žvižgal je naprej v ljubosumju, hipoma pa se je spomnil na nekaj. »Skušal ga bom opiti, da bo imel težko glavo med poletom.« Vstal je.

»Mara, šest buteljč na mizo! Hitro, ženšče!«

Pristopil je k poročniku in mu položil dlan na ramo.

»Vraga, Jernejec, ti divni lkare naš, v kotu čepiš kot jalova želva. O idealist, zopet sanjariš o domu, o Sloveniji. Ha, kaj, letel bi rad do belih gora, do črne ženke. Glej ga, Maro, do črne svoje ženke bi rad letel. Že dolgo nisi bil pri nji, kaj? Prisedi k nam, lkare! Sladko bo vince, sladka bo Mara. Mara, tu sédi in z nami pij! Bosa si in razkuštrana kot koštrun s planine, a slajša si od tvojega vina. Rabimo te, čuješ? Jernejec, glej te oči, ki so krasnejše od Boke!«

Mara se je zasmejala široko. Beli zobje so zabliskali v svitu petrolejke. Jernejec si je popravil lase z visokega čela. Ustnice so